

8. 2. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dopady zákona o odpovědnosti za přestupky na činnost správních orgánů v oblasti náhrady nákladů řízení

Dne 1. července 2017 vstoupil v účinnost zákon č. [250/2016](#) Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOP“), který přinesl, mimo jiné, změny v oblasti náhrady nákladů řízení u přestupků zahájených na návrh postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka, či změny v ustanovení o přestupku ublížení na cti.

Ve zrušeném přestupkovém zákoně č. [200/1990](#) Sb., o přestupcích (dále jen „zrušený přestupkový zákon“), byla problematika náhrady nákladů řízení zahájeného na návrh postižené osoby, jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka, tj. navrhovatele, upravena v ustanovení § 79, v němž zákonodárce stanovil navrhovateli povinnost uhradit náklady řízení u řízení o přestupku, které bylo zastaveno podle § 76 odst. 1 písm. a), b), c) nebo j) zákona (např. zpětvzetí návrhu). Přestupky procesně závislé na vůli osoby postižené byly ve zrušeném přestupkovém zákoně vymezeny ustanovením § 68, a to odkazem na taxativní výčet přestupků v § 49 odst. 1 písm. b) (ublížení na zdraví) a § 49 odst. 2, § 50 (přestupky proti majetku) a přestupků definovaných v § 125c odst. 1 písm. h) zákona o silničním provozu spáchaných mezi osobami blízkými, jakož i přestupků podle § 49 odst. 1 písm. a) (ublížení na cti) zrušeného přestupkového zákona.

V souladu s ustanovením § 7 odst. 7 zákona č. [251/2016](#) Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, lze řízení o přestupku podle odst. 1 písm. b) nebo c) anebo odstavce 2 písm. b) spáchané mezi osobami blízkými (např. ublížení na zdraví) anebo o přestupku podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a) (např. ublížení na cti) zahájit, a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spáchaním přestupku. Ustanovením § 95 ZOP je stanoveno, že správní orgán uloží obviněnému, který byl uznán vinným, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou.

Z výše uvedeného je zřejmé, že v ZOP je náhrada nákladů řízení upravena rozdílně od zrušeného přestupkového zákona, neboť povinnost k náhradě nákladů není navrhovateli vůbec uložena, a to ani v situaci, kdy dojde k zastavení řízení zahájeného na jeho návrh. Z pohledu správních orgánů vyvstala obava, jak se tato změna promítne do jejich činnosti. Na jednu stranu bylo chápáno, že i např. osoba blízká má stejné právo, jako kdokoliv, oznámit protiprávní jednání, a to za stejných

podmínek, tedy bez uložení nákladů řízení při zastavení řízení z výše uvedených důvodů, ale na druhé straně zde byla určitá obava, že dojde k razantnímu nárůstu podání návrhů na projednání věci (kde je řešená nová úprava, rozumí se tím „souhlas“ dle nové právní úpravy) a neúměrnému zatížení správních orgánů.

V rámci ZOP došlo zároveň k úpravě ustanovení přestupku proti občanskému soužití, původně vymezeného v § 49 odst. 1 písm. a) zrušeného přestupkového zákona. Dle uvedeného ustanovení zrušeného přestupkového zákona se přestupku dopustil ten, kdo „jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch“. Legislativní změna se projevila v § 7 ZOP, odst. 1, písm. a), dle něhož se fyzická osoba dopustí přestupku proti občanskému soužití tím, že „jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí“. Podstatou změny je tedy zavedení tzv. „hrubé“ urážky. Urážkou se přitom rozumí urážka vyřčená formou vulgarismů, ponižujících či zesměšňujících označení druhé osoby, ale i šíření nepravdivých, zkreslených, či jinak difamujících nebo dobrou pověst fyzické osoby jinak poškozujících informací, jako je tomu i v případě pomluvy. Pojem hrubé urážky je praxí vykládán jako zvláště urážející útok na čest, pověst a vážnost napadeného. Pouhá urážka se tedy logicky od urážky hrubé liší v míře intenzity, jíž je zasažena osoba postižená na cti.

Na jedné straně tedy došlo k upuštění od uložení nákladů řízení navrhovateli u výše uvedených přestupků, na druhé straně zákonodárce přidal k pojmu urážka na cti atribut hrubá urážka na cti, tedy z tohoto pohledu by mělo dojít k úbytku těchto přestupků a současně i návrhů na jejich projednání.

Vzhledem k tomu, že nikdo nemohl předem říci, jaké důsledky tyto změny v zákoně budou mít na činnost správních orgánů, bylo nutné vyčkat minimálně rok od účinnosti ZOP, aby to mohlo být alespoň orientačně posouzeno. Po roce a půl praxe dle ZOP byl proveden průzkum u deseti subjektů, které správní činnost v této oblasti vykonávají, s cílem zjistit, jak se změna v nákladech řízení promítla do praxe. Byly dotázány správní orgány sídel s různými počty obyvatel od 500 do 50.000 obyvatel. Vesměs bylo zjištěno, že k nárůstu podání návrhů na projednání věci nedošlo, pouze u města s 6000 obyvateli byl zjištěn nárůst 40% oproti stavu před platností ZOP. Bylo však zjištěno, že správní orgán k obligatornímu poučení osoby přímo postižené přestupkem, dle něhož lze zahájit řízení o přestupku a v již zahájeném řízení pokračovat jen s jejím souhlasem, přikládá i formulář, který však přímo vybízí tuto osobu, aby ho podepsala a odevzdala správnímu orgánu, aniž by tato osoba podpisem vyjádřila svoji skutečnou vůli věc projednat.

Lze tedy bezpečně prohlásit, že změna v nákladech řízení a změna z „urážky na cti“ na „hrubou urážku na cti“, nemá valný vliv na počet zahájených řízení v problematice přestupků projednávaných se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Změnou v uložení nákladů řízení došlo k zrovnoprávnění osob přímo postižených přestupkem s oznamovateli přestupků, tedy v této oblasti se jeví změna pozitivní. Změna v urážce na cti se na četnosti těchto případů zásadně neprojevila, neboť policie ponechává posouzení míry intenzity urážky zpravidla na správním orgánu.

Mgr. Vilém Meduna

[Advokátní kancelář JELÍNEK & Partneři s.r.o.](#)

Pardubice - Dražkovice 181
533 33 Pardubice - Dražkovice

Velké náměstí 1

500 03 Hradec Králové

Truhlářská 1108/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 466 310 691

Fax: +420 466 310 691

e-mail: advokati@advokatijelinek.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)